Gemensamt tolkningsinstrument om det övergripande avtalet om ekonomi och handel (Ceta) mellan Kanada och Europeiska unionen och dess medlemsstater

1. **Ingress**

a) Europeiska unionen och dess medlemsstater och Kanada gör följande gemensamma tolkningsinstrument vid tidpunkten för undertecknandet av det övergripande avtalet om ekonomi och handel (Ceta).

b) Ceta är ett uttryck för Kanadas och Europeiska unionens och dess medlemsstaters gemensamma åtagande för fri och rättvis handel i ett dynamiskt och framåtblickande samhälle. Det är ett modernt och progressivt handelsavtal som kommer att bidra till att stimulera handel och ekonomisk verksamhet samtidigt som det främjar och skyddar våra gemensamma värderingar och perspektiv på statens roll i samhället.

c) Ceta ger nya möjligheter till handel och investeringar för europeiska och kanadensiska medborgare; sättet det utformats på speglar de starka och djupa förbindelserna mellan EU och Kanada och de grundläggande värden vi håller högt. Vi ber särskilt att få erinra om

— att integrationen med världsekonomin är en källa till välstånd för våra medborgare,

— vårt starka engagemang för fri och rättvis handel, vars fördelar måste tillfalla så många samhällsgrupper som möjligt,

— att handelns främsta syfte är att öka medborgarnas välbefinnande genom att främja sysselsättning och skapa en hållbar ekonomisk tillväxt,

— att Kanada och Europeiska unionen och dess medlemsstater inser betydelsen av rätten att reglera i allmänhetens intresse och att detta avspeglas i avtalet,

— att ekonomisk verksamhet måste bedrivas inom en tydlig och öppen regleringsram som fastställts av offentliga myndigheter.

d) Europeiska unionen och dess medlemsstater och Kanada kommer därför att kunna fortsätta uppnå de legitima offentligpolitiska mål som deras demokratiska institutioner sätter upp t.ex. i fråga om folkhälsa, sociala tjänster, statlig utbildning, säkerhet, miljö, allmän moral, integritets- och uppgiftsskydd och främjande och skydd av den kulturella mångfalden. Ceta kommer heller inte att sänka våra respektive standarder eller krav i föreskrifter som rör livsmedelssäkerhet, produktsäkerhet, konsumentskydd, hälsa, miljöskydd eller arbetarskydd. Importerade varor, tjänsteleverantörer och investerare måste fortsätta att uppfylla nationella krav, inbegripet regler och föreskrifter. Europeiska unionen och dess medlemsstater och Kanada bekräftar sina åtaganden i fråga om försiktighetsåtgärder som de har vidtagit i internationella avtal.

e) Detta tolkningsinstrument ger, i den mening som avses i artikel 31 i Wienkonventionen om traktaträtten, en klar och otvetydig redogörelse för vad Kanada och Europeiska unionen och dess medlemsstater har enats om i ett antal bestämmelser i Ceta som har varit föremål för offentlig debatt och farhågor samt ger en överenskommen tolkning av detta. Detta inbegriper i synnerhet Ceta-avtalets inverkan på regeringars möjlighet att lagstifta i allmänhetens intresse samt bestämmelserna om investeringsskydd och tvistlösning samt om hållbar utveckling, arbetstagares rättigheter och miljöskydd.

2. **Rätten att reglera**

Enligt Ceta bibehåller Europeiska unionen och dess medlemsstater och Kanada möjligheten att anta och tillämpa egna lagar och andra författningar för att reglera ekonomisk verksamhet i allmänhetens intresse, för att uppnå legitima offentligpolitiska mål, t.ex. skydd och främjande av folkhälsa, sociala tjänster, statlig utbildning, säkerhet, miljö, allmän moral, socialt skydd eller konsumentskydd, integritets- och uppgiftsskydd samt främjandet och skyddet av den kulturella mångfalden.

3. **Regleringssamarbete**

Ceta ger Kanada och Europeiska unionen och dess medlemsstater en plattform som ska underlätta sammarbetet mellan de olika parternas tillsynsmyndigheter med målet att få till stånd bättre lagstiftningskvalitet och effektivare användning av de administrativa resurserna. Samarbetet ska vara frivilligt: tillsynsmyndigheterna kan samarbeta på frivillig basis, men är inte skyldiga att göra det eller att tillämpa utfallet av samarbetet.

4. **Allmännyttiga tjänster**

a) Europeiska unionen och dess medlemsstater och Kanada bekräftar och är medvetna om den rätt som offentliga myndigheter, på alla nivåer, har att tillhandahålla och stödja tillhandahållandet av tjänster som de anser vara allmännyttiga tjänster, inklusive på områden som folkhälsa och utbildning, sociala tjänster och bostäder samt insamling, rening och distribution av vatten.

b) Ceta innebär inte att de offentliga myndigheterna hindras från att fastställa och reglera tillhandahållandet av dessa tjänster i allmänhetens intresse eller att de offentliga myndigheterna måste privatisera tjänster eller hindras från att bredda det urval av tjänster som de tillhandahåller allmänheten.

c) Ceta innebär inte att de offentliga myndigheterna hindras från att tillhandahålla allmännytta tjänster som tidigare tillhandahölls av privata tjänsteleverantörer eller från att låta tjänster som de offentliga myndigheterna valt att privatisera återföras under offentlig kontroll. Ceta innebär inte att allmännyttiga tjänster som läggs ut på entreprenad till privata leverantörer oåterkalleligen blir en del av den kommersiella sektorn.

5. **Social trygghet och socialförsäkring**

Kanada och Europeiska unionen och dess medlemsstater kan reglera tillhandahållandet av allmännyttiga tjänster, såsom social trygghet och socialförsäkringar i allmänhetens intresse. Europeiska unionen och dess medlemsstater och Kanada bekräftar att obligatoriska system för social trygghet och socialförsäkringssystem är undantagna från avtalet enligt artikel 13.25 eller är undantagna från liberaliseringsskyldigheterna i avtalet på grundval av EU:s och dess medlemsstaters och Kanadas förbehåll gällande sociala tjänster samt hälso- och sjukvårdstjänster.

6. **Investeringsskydd**

a) Ceta innehåller moderna regler på investeringsområdet, vilka innebär att de offentliga myndigheterna bibehåller sin rätt att lagstifta i allmänhetens intresse, även när sådana föreskrifter påverkar en utländsk investering, samtidigt som avtalet säkerställer ett starkt investeringsskydd och sörjer för en rättvis och transparent tvistlösning. Ceta innebär inte att utländska investerare kommer att behandlas mer förmånligt än inhemska investerare. I Ceta privilegieras inte användningen av det investeringsdomstolssystem som inrättas genom avtalet, utan investerare kan välja att i stället vända sig till nationella domstolar.

b) I Ceta klargörs att de offentliga myndigheterna får ändra sin lagstiftning, oavsett om detta inverkar negativt på en investering eller på en investerares förväntningar om vinst. Dessutom klargörs att tribunalen på ett objektivt sätt ska besluta om eventuell kompensation till en investerare och att kompensationen inte får vara större än den skada som investeraren lidit.

c) Ceta innehåller tydligt definierade standarder för investeringsskyddet, däribland om rättvis och skälig behandling och expropriation, och ger tribunaler för tvistlösning tydlig vägledning om hur dessa standarder ska tillämpas.

d) Ceta innebär att det krävs en faktisk ekonomisk koppling till Kanadas eller Europeiska unionens ekonomier för att ett företag ska kunna dra nytta av avtalet, och det förhindrar att skalbolag eller brevlådeföretag som etablerats i Kanada eller Europeiska unionen av investerare från andra länder ställer anspråk gentemot Kanada eller Europeiska unionen och dess medlemsstater. Europeiska unionen och Kanada är fast beslutna att regelbundet se över innehållet i skyldigheten att ge en rättvis och skälig behandling, så att den återspeglar deras avsikter (inbegripet såsom anges i denna förklaring) och inte ges en mer långtgående tolkning än vad Europeiska unionen och Kanada avsett.

e) För att säkerställa att tribunalerna under alla omständigheter respekterar parternas avsikt i enlighet med avtalet, omfattar Ceta bestämmelser som gör det möjligt för parterna att utfärda bindande tolkningsanmärkningar. Kanada och Europeiska unionen och dess medlemsstater är beslutna att använda dessa bestämmelser för att undvika och korrigera eventuella feltolkningar som tribunalerna gör av Ceta.

f) Med Ceta tas ett stort steg bort från den traditionella synen på hur man löser investeringstvister, och det inrättas oavhängiga, opartiska och ständiga investeringstribunaler, med utgångspunkt i principerna i de offentliga rättssystemen i Europeiska unionen och dess medlemsstater och Kanada och med internationella domstolar, däribland Internationella domstolen och Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna som modell. Följaktligen ska dessa tribunalers medlemmar vara personer som uppfyller villkoren för utövandet av domarämbeten i respektive land. De ska utses av Europeiska unionen och Kanada för en bestämd period. Ärendena ska prövas av tre

slumpmässigt utvalda medlemmar. För att säkerställa dessa personers oavhängighet och opartiskhet liksom avsaknad av intressekonflikter, förutfattade meningar eller intryck av förutfattade meningar, har strikta etiska regler fastställts. Europeiska unionen och dess medlemsstater och Kanada har enats om att omedelbart inleda ytterligare arbete med en uppförandekod för att stärka garantierna för att tribunalernas medlemmar är opartiska, samt med metoden för och nivån på deras ersättning och processen för att välja ut dem. Det gemensamma målet är att arbetet ska avslutas senast vid Cetas ikraftträdande.

g) Ceta är det första avtal som innehåller en överklagandemekanism som gör det möjligt att korrigera fel och säkerställa att beslut i tribunalens första instans är enhetliga.

h) Kanada och Europeiska unionen och dess medlemsstater är beslutna att kontrollera hur alla dessa investeringsregler fungerar, att snabbt komma till rätta med de problem som kan uppstå och att utforska sätt att kontinuerligt förbättra funktionen över tiden.

i) Ceta innebär därför en viktig och radikal förändring av investeringsregler och tvistlösning. Det lägger grunden för en multilateral insats för att få denna nya syn på hur man löser investeringstvister att utvecklas och leda fram till inrättandet av en multilateral investeringsdomstol. EU och Kanada kommer att arbeta skyndsamt för att inrätta den multilaterala investeringsdomstolen. Den bör inrättas när en minsta kritiska massa av deltagare har uppnåtts och omedelbart ersätta bilaterala system, såsom det i Ceta, samt vara helt öppen för anslutning för alla länder som delar domstolens underliggande principer.

7. **Handel och hållbar utveckling**

a) Ceta bekräftar Kanadas och Europeiska unionens och dess medlemsstaters långvariga engagemang för hållbar utveckling och är utformat så att det ska främja handelns bidrag till detta mål.

b) Således innehåller Ceta övergripande och bindande åtaganden om skydd av arbetstagares rättigheter och miljön. Europeiska unionen och dess medlemsstater och Kanada betraktar det som högsta prioritet att säkerställa att Ceta leder till konkreta resultat på dessa områden, så att de fördelar som avtalet för med sig för arbetstagare och miljön maximeras.

8. **Arbetarskydd**

a) Genom Ceta åtar sig Kanada och Europeiska unionen och dess medlemsstater att förbättra sin lagstiftning och politik i syfte att tillhandahålla höga nivåer av arbetarskydd. Enligt Ceta får de inte lätta på sin arbetslagstiftning för att främja handel eller locka till sig investeringar och om detta åtagande inte infrias kan regeringarna vidta åtgärder vid sådana överträdelser, oberoende av huruvida dessa påverkar en investering eller en investerares vinstförväntningar negativt. Ceta ändrar inte på arbetstagarnas rätt att förhandla om, ingå och upprätthålla kollektivavtal och vidta kollektiva åtgärder.

b) Genom Ceta åtar sig Europeiska unionen och dess medlemsstater och Kanada att ratificera och effektivt genomföra Internationella arbetsorganisationens (ILO) grundläggande konventioner. Kanada har ratificerat sju av de grundläggande konventionerna och har inlett processen för att ratificera den återstående konventionen (konvention nr 98 angående tillämpning av principerna för organisationsrätten och den kollektiva förhandlingsrätten, 1949).

c) Genom Ceta skapas också en ram för samarbete mellan Kanada och Europeiska unionen och dess medlemsstater i handelsrelaterade arbetsfrågor av gemensamt intresse, bland annat genom medverkan av ILO och en varaktig dialog med det civila samhället, för att säkerställa att Ceta främjar handel på ett sätt som gynnar arbetstagare och stöder åtgärder för arbetarskydd.

9. **Miljöskydd**

a) Genom Ceta åtar sig Europeiska unionen och dess medlemsstater och Kanada att sörja för och främja höga nivåer av miljöskydd och arbeta för att fortsätta att förbättra lagstiftningen och politiken på området och de underliggande skyddsnivåerna.

b) Ceta erkänner uttryckligen Kanadas och Europeiska unionens och dess medlemsstaters rätt att fastställa sina egna prioriteringar på miljöområdet, att fastställa sina egna miljöskyddsnivåer och att anta eller ändra sin relevanta lagstiftning och politik i enlighet med detta, med hänsyn tagen till de internationella skyldigheter som de har, bland annat enligt multilaterala miljöavtal. Samtidigt har Europeiska unionen och dess medlemsstater och Kanada i Ceta kommit överens om att inte sänka miljöskyddsnivåerna för att främja handel eller investeringar och om detta åtagande inte infrias kan regeringarna vidta åtgärder vid sådana överträdelser, oberoende av huruvida dessa påverkar en investering eller en investerares vinstförväntningar negativt.

c) Ceta innehåller åtaganden om en hållbar förvaltning av skogar, fiske och vattenbruk. Det innehåller också åtaganden om att samarbeta i handelsrelaterade miljöfrågor av gemensamt intresse såsom klimatförändringar, där genomförandet av Parisavtalet kommer att utgöra ett viktigt gemensamt ansvar för Europeiska unionen och dess medlemsstater och Kanada.

10. **Översyn och samråd med berörda parter**

a) Åtaganden rörande handel och hållbar utveckling, handel och arbete samt handel och miljö är föremål för särskilda, bindande bedömnings- och översynsmekanismer. Kanada och Europeiska unionen och dess medlemsstater är fast beslutna att effektivt utnyttja dessa mekanismer under hela avtalets löptid. De är vidare fast beslutna att tidigt inleda en översyn av dessa bestämmelser, bland annat med sikte på att Ceta-avtalets bestämmelser om handel och arbete och handel och miljö ska efterlevas i praktiken.

b) Berörda parter, däribland arbetsgivarorganisationer, fackföreningar, arbets- och företagsorganisationer samt miljögrupper, har en central roll att spela när det gäller att stödja ett effektivt genomförande av Ceta. Europeiska unionen och dess medlemsstater och Kanada är fast beslutna att regelbundet rådgöra med berörda parter för att bedöma genomförandet av Ceta. De stöder aktiv medverkan av berörda aktörer, bland annat genom inrättandet av ett forum för det civila samhället inom ramen för Ceta.

11. **Vatten**

Ceta förpliktar inte Kanada eller Europeiska unionen och dess medlemsstater att tillåta kommersiell användning av vatten om de inte önskar göra det. Ceta bibehåller till fullo deras möjlighet att besluta hur de ska använda och skydda vattenkällor. Ceta kommer vidare inte att hindra upphävandet av beslut att tillåta kommersiell användning av vatten.

12. **Offentlig upphandling**

Ceta bibehåller möjligheten för upphandlande enheter inom Europeiska unionen och dess medlemsstater och Kanada att i enlighet med deras respektive lagstiftning tillämpa miljökriterier, sociala kriterier och arbetsrelaterade kriterier, som exempelvis skyldigheten att rätta sig efter och följa kollektivavtal, i upphandlingar. Kanada och Europeiska unionen och dess medlemsstater kommer att kunna tillämpa sådana kriterier i sina upphandlingar på ett sätt som inte är diskriminerande eller utgör ett onödigt hinder för internationell handel. De kommer att kunna fortsätta att göra detta enligt Ceta.

13. **Fördelar för små och medelstora företag**

Ceta ger även fördelar för små och medelstora företag som ständigt står inför utmaningen att försöka uppfylla kundernas kostnadskrav. I Ceta tar man itu med detta problem genom att virtuellt tillåta att alla helfabrikat som ska exporteras är tullfria; minska handläggningstiderna vid gränsen och göra rörligheten för varorna billigare, snabbare, mer förutsägbar och mer effektiv; minska regleringshindren, framför allt ge möjlighet att få produkter testade och certifierade enligt kanadensiska standarder inom EU och vice versa; underlätta rörligheten för tjänsteleverantörer, såsom leverantörer på kontraktsbasis, oberoende yrkesutövare och affärsresenärer på kortare besök, så att små och medelstora företag lättare kan träffa kunder och erbjuda efterköpsservice samt avsevärt öka möjligheten för små och medelstora företag att delta i offentlig upphandling på central, regional och lokal nivå. Små jordbrukare kommer på samma sätt att gynnas av enklare tillgång till marknader och bättre försäljningsmöjligheter, däribland för produkter av särskilt hög kvalitet.

14. **Förmåner för Kanadas ursprungsbefolkningar**

Kanada har inkluderat undantagsbestämmelser i Ceta för att säkerställa sin möjlighet att anta åtgärder som bevarar ursprungsbefolkningarnas rättigheter och förmåner. Kanada är fast beslutet att aktivt samverka med urbefolkningspartner för att säkerställa att deras intressen fortsätter att återspeglas i det fortlöpande genomförandet av Ceta.

Jämförelsetabell – det gemensamma tolkningsinstrumentet i förhållande till Ceta

Denna tabell ska fungera som en hjälp vid tolkningen av Ceta genom att uttalandet om parternas avsikt i detta instrument jämförs med relevanta bestämmelser i Ceta. Nedanstående förteckning över hänvisningar ska vara så komplett som möjligt men är inte uttömmande.

Skäl i det gemensamma tolkningsinstrumentet	Hänvisning Ceta
1. Ingress	
1 c och d	Ingress Ceta, art. 5.4, art. 6.1.5, art. 21.2.1, art. 21.2.2, art. 22.1, art 23.3, art. 23.4, art. 24.3, art. 24.4, art. 24.5 och art. 28.3
2. Rätten att reglera	Ingress Ceta, art. 5.4, art. 6.1.5, art. 8.9, bilaga 8-A, art. 21.2.1, art. 21.2.2, art. 22.1, art. 23.3, art. 23.4, art. 24.3, art. 24.4, art. 24.5 och art. 28.3
3. Regleringssamarbete	Art. 21.2.6
4. Allmännyttiga tjänster	Art. 8.2.2 b, art. 8.9, art. 8.15, art. 9.2.2 a, b, f och g, art. 9.7, art. 13.2.5, art. 13.10, art.13.16, art. 13.17, art. 28.3, bilaga I Förbehåll och bilaga II Förbehåll
5. Social trygghet och socialförsäkring	Art. 13.2.5, art. 13.10, art. 28.3 bilaga I Förbehåll och bilaga II Förbehåll
6. Investeringsskydd	
6 a	Ingress, art. 8.2.2 b, art. 8.36, art. 8.6, art. 8.9, bilaga 8-A, art. 8.22.1 f och g och art. 28.3
6 b	Art. 8.9.1, 8.12, bilaga 8- A och art. 8.39.3
6 c	Art. 8.9, art. 8.10, art. 8.11, art. 8.12 och bilaga 8- A
6 d	Art. 8.1 och art. 8.18.3,
6 e	Art 8.31.3
6 f	Art. 8.27, art. 8.28, art. 8.30 och art. 8.44
6 g	Art. 8.28
6 h	Art. 8.31.3 och art.8.44.3
6 i	Art. 8.29
7 b Handel och hållbar utveckling	Art. 22.1, kapitlen 23 och 24
8. Arbetarskydd	
8 a	Art. 23.2, art. 23.3.1, art. 23.4.2, art. 23.4.3

Skäl i det gemensamma tolkningsinstrumentet	Hänvisning Ceta
8 b	Art. 23.3.4
8 c	Art. 23.7 och art. 23.8
9. Miljöskydd	
9 a	Art. 24.3
9 b	Art. 24.3 och art. 24.5
9 c	Art. 24.10, art. 24.11 och art. 24.12
10. Översyn och samråd med berörda parter	
10 a	Art. 22.3.3, art. 22.4, art. 23.8, art. 23.9, art. 23.10 och art. 23.11
10 b	Art. 22.1.3, art. 22.4.3, art. 22.4.4, art. 23.6, art. 23.8.4, art. 24.13, art. 24.14, art. 24.15, art. 24.16 och art. 24.7
11. Vatten	Art. 1.9
12. Offentlig upphandling	Art. 19.9.6 och art. 19.3.2
13. Fördelar för små och medelstora företag	Bilaga 2- A, kapitel 4, kapitel 6, kapitel 19, kapitel 20-underavsnitt C
14. Förmåner för Kanadas ursprungsbefolkningar	Art. 12.2.2 och relevanta kanadensiska förbehåll